

Børne- og Ungdomsforvaltningens "need to" anlægsønsker til Budget 2018 - opdateret 10. august 2017. Forvaltningen gør opmærksom på, at budgetnotaterne er foreløbige, og at der frem mod budgetforhandlingerne i september vil blive arbejdet videre med notaterne

Kategori	Ønske	Beslutning	Bevillingstype	Mio. kr. (ca. skøn)	Bemærkning
Grundkøb - need-to					
Grundkøb	Skolekapacitet i Sydhavn (3 spor)	Grundkøbsmidler til 3 skolespor + dagtilbud samt	Grundkøb		Fortroligt
Skolekapacitet - need-to					241,6
Skole	Sydhavn Skole -anlægsmidler til udvidelse med 1 spor (+ 12 daginst. grupper)	På baggrund af planlægningsfase skal der afsættes midler til anlægsfasen (1 spor)	Anlægs-bevilling		Notatet er endnu ikke færdigt. Notatet lægges på mødet "Budgetseminar", når det er klar.
Skole	Skolen ved Sundet - anlægsmidler til udvidelse med 1 spor samt madskole	På baggrund af planlægningsfase skal der afsættes midler til anlægsfasen (1 spor og madskole som tilvalgsscenario)	Anlægs-bevilling	154,3	Beløb er ekskl. tilvalgsscenario
Skole	Ny Skole i Ørestad Syd (4 spor)	På baggrund af brugerinddragelsesproces skal der træffes beslutning om skolestruktur og afsættes midler til anlægsfasen inkl. tilvalgsscenarioer.	Planlægnings-bevilling		Notatet er endnu ikke færdigt. Notatet lægges på mødet "Budgetseminar", når det er klar.
Skole	Udeskole v. Blågård og Nørrebro Park Skoler (Hans Tavsens Park)	Etablering af udeskolefaciliteter på Nørrebro svarende til 0,5 spor	Anlægs-bevilling (TMF) + Driftsbevilling (BUF)	40,5	
Specialskole	Specialpladser på Lundehusskolen	Udvidelse af kapaciteten med 40 kategori 3 specialpladser	Anlægs-bevilling	37,0	
Specialskole	Kapacitetsafhjælpende foranstaltninger (specialområdet)	Stort kapacitetspres på specialområdet	Anlægs-bevilling	9,8	
Specialskole	Specialpladser på Fensmarkskolen	Forundersøgelse og politisk hensigtserklæring om Kommunal medfinansiering til udvidelse af kapaciteten med 28-33 specialpladser (kategori 4)	Planlægnings-bevilling		Notatet er endnu ikke færdigt. Notatet lægges på mødet "Budgetseminar", når det er klar.

Kategori	Ønske	Beslutning	Bevillingstype	Mio. kr. (ca. skøn)	Bemærkning
DI kapacitet - need-to				640,4	
DI	10 gr. i Ørestad Syd (Byggefelt 3.2)	På baggrund af planlægningsfasen skal der afsættes anlægsmidler (10 gr.) + evt. tidlig opstart	Anlægs-bevilling	67,6	
DI	5 gr. i Ørestad Syd (byggefelt 1.0)	På baggrund af planlægningsfasen skal der afsættes anlægsmidler (10 gr.) + evt. tidlig opstart	Anlægs-bevilling	37,5	
DI	12 gr. i Sydhavn (i sammenhæng med udvidelse af Skolen i Sydhavn)	På baggrund af planlægningsfasen skal der afsættes anlægsmidler (10-13 gr.) + evt. tidlig opstart	Anlægs-bevilling		Notatet er endnu ikke færdigt. Notatet lægges på mødet "Budgetseminar", når det er klar.
DI	Nøglefærdige daginstitutionsgrupper		Anlægs-bevilling	397,0	Fortroligt. Antal grupper og placering i byen fremgår af det fortrolige budgetnotat
DI	Tidlig opstart af daginstitutioner	Tidlig opstart af 63 DI-grupper til sikring af pasningsgaranti.	Anlægs-bevilling	87,9	
DI	Baldersgade (10-11 grupper) - finansiering af mistet salgsindtægt		Anlægs-bevilling	46,7	
DI	Planlægningsmidler til Daginstitutioner	Planlægningsmidler til nyt kapacitetsbehov.	Planlægnings-bevilling	3,7	
Øvrige - need-to				17,5	
Afhjælpende foranstaltninger	Kapacitetsafhjælpende foranstaltninger	OEH, Nørrebro mv.	Anlægs-bevilling	17,5	
Bydækkene	Relokalisering af 10 klasser fra Vesterbro Ny Skole	Planlægningsbevilling til flytning til KKF kulturcenter	Planlægnings-bevilling		Notatet er endnu ikke færdigt. Notatet lægges på mødet "Budgetseminar", når det er klar.
I alt				899,5	

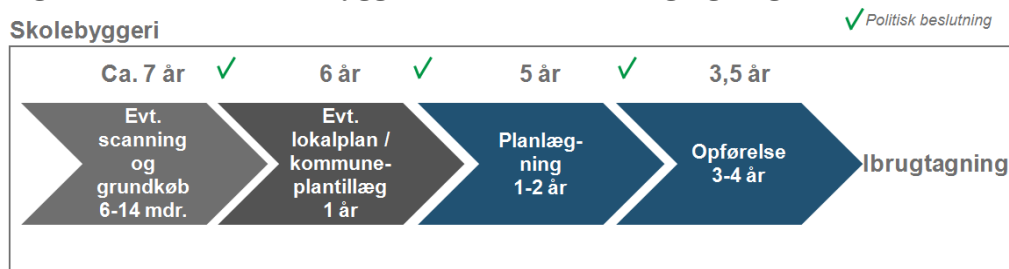
Covernotat – Kapacitetsudfordringer på skoleområdet

Stigende befolkningsudvikling

I dag er der ca. 53.600 børn i 5-14 års alderen i København, og antallet af 5-14-årige forventes at stige med ca. 19.900 frem mod 2039, hvor befolkningen topper. I forhold til den nuværende kapacitet forventes det, at der skal etableres 50 nye skolespor i København.

En skole tager 1-2 år at planlægge og 3-4 år at opføre. Samlet set tager det altså ca. 5 år fra planlægningen igangsættes til en ny skole kan tages i brug. Inden planlægningsfasen kan igangsættes, skal der være afklaring af grund og lokalplan, jf. figur 1. Den lange tidshorizont betyder, at det er nødvendigt i god tid at afsætte midler til skoler, der kan imødekomme behovet fra den stigende befolkning.

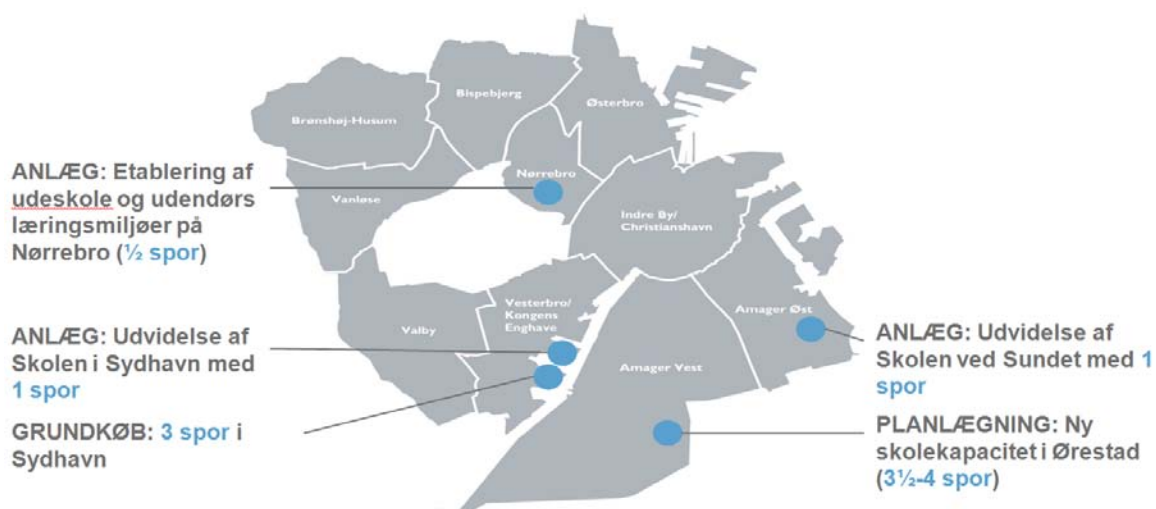
Figur 1. Faser for skolebyggerier frem mod ibrugtagning

Anlægsprocessen betyder, at den længste tidshorizont for skolebyggerier forventes at være 7 år. I budget 2018 svarer det til, at løsninger til at dække behovet i 2025 skal være sat i gang, hvis de kræver grundkøb og efterfølgende ændring i lokalplan.

På Økonomiudvalgets budgetseminar og Børne- og Ungdomsudvalgets budgetseminar i slutningen af august 2017 blev der fremlagt en arealplan, som skitserer løsningerne på kapacitetsudfordringerne på skoleområdet i de forskellige bydele. Som en del af løsningerne fremlægger BUF ønsker i budget 2018 vedr. grundkøb, planlægningsmidler og anlægsmidler. Ønskerne er indplaceret på nedenstående oversigtskort.

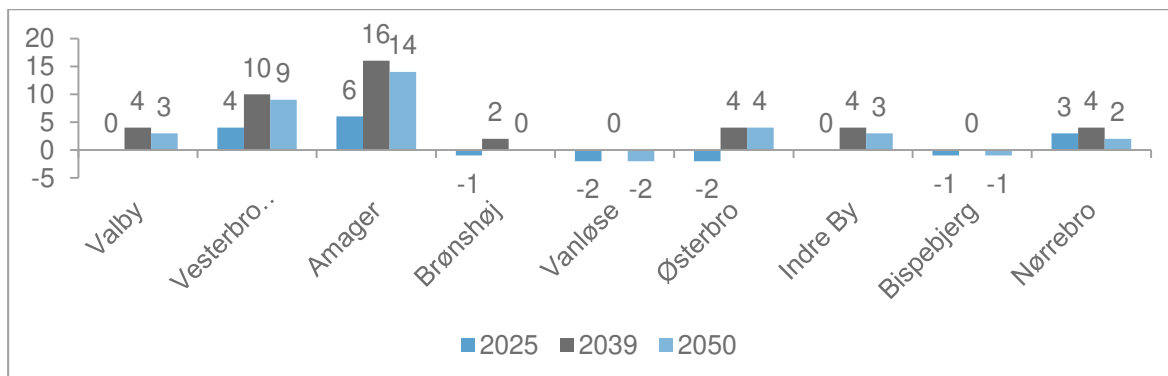
Figur 2. Budgetønsker på skoleområdet i budget 2018

Behov for ny skolekapacitet

Figur 3 nedenfor viser nettobehovet for skolespor i byen i 2025, 2039 og 2050. Det fremgår, at der er et stort behov, særligt på Amager og Vesterbro / Kgs. Enghave.

Figur 3. Nettobehov for skolespor i byen

Anm.: Behovet i 2039 summer til 44. Afvigelsen fra anlægsbehovet på 50 er forklaret i afsnittet nedenfor.

Behovet i bydelene i figur 1 er opgjort som et nettotal, hvilket betyder at behovet på fx Østerbro dækker over et forventet underskud af kapacitet på Nordhavn og et forventet overskud af kapacitet på det øvrige Østerbro. Anlægsbehovet kan for enkelte bydele således være større end angivet, hvis det besluttes, at nye områder skal kunne dække sig selv med lokal skolekapacitet. I 2050 er der fx behov for 7 nye skolespor i Nordhavn, mens der på samme tidspunkt forventes at være 3 ledige spor på det øvrige Østerbro.

Grundkøb i budget 2018

For at opføre ny kapacitet er det ofte en forudsætning, at der er foretaget et grundkøb. Først når placeringen til ny skolekapacitet er kendt, kan planlægningen af skolen begynde. I budget 2018 søges der om midler til køb af en grund i Sydhavn med plads til 3 skolespor. Ønske om planlægningsbevilling til de 3 spor forventes fremlagt i overførselssagen 2017/18. På dette tidspunkt skal der desuden træffes beslutning om skolestrukturen i området.

Det forventes, at 4 nye spor i Sydhavn vil kunne løse behovet i området på lang sigt, og køb af en grund med plads til 3 spor er således en væsentlig del af løsningen.

Planlægningsmidler i budget 2018

I budget 2018 søges der om planlægningsmidler til ny skolekapacitet til 35-40 klasser i Ørestad, svarende til 3,5-4 spor.

Ørestad Skole er fyldt op, og området i Ørestad Syd oplever fortsat en kraftig vækst i befolkningen. Kalvebod Fælled Skole forventes at kunne ibrugtages til sommeren 2018, og de to skoler forventes tilsammen at kunne løse behovet for skolekapacitet i området frem til omkring 2023. De 35-40 klasser i Ørestad, der søges planlægningsmidler til i budget 2018, forventes at kunne dække behovet i den sydlige del af Ørestad på lang sigt. Det samlede anlægsønske forventes fremlagt i budget 2020.

Anlægsmidler i budget 2018

BUF fremsætter følgende anlægsønsker til budget 2018:

- Anlægsbevilling til etablering af udeskole og udendørs læringsmiljøer på Nørrebro (½ spor)
- Anlægsbevilling til udvidelse af Skolen i Sydhavn med 1 spor
- Anlægsbevilling til udvidelse af Skolen ved Sundet med 1 spor

Udeskole på Nørrebro(0,5 spor)

På lang sigt skal der findes løsninger til 5 spor på Nørrebro og området er på nuværende tidspunkt presset på kapacitet, særligt i indskoling. Udeskolen på Nørrebro forventes at kunne løse et halvt spor og dækker således kun en lille del af behovet. Udeskolen er en mulighed for at undersøge, om løsningen kan anvendes som et generelt greb, der kan være med til at løse de københavnske skolers kapacitetsudfordringer.

Udvidelse af Skolen i Sydhavn (1 spor)

På nuværende tidspunkt er Sydhavn presset på skolekapacitet i indskoling. Området oplever en kraftigt vækst i børnetal, og det forventes at Skolen i Sydhavn i løbet af 2-3 år vil være fyldt helt op med den nuværende kapacitet. På kort sigt vil udvidelsen af Skolen i Sydhavn med 1 spor kunne afhjælpe presset på kapaciteten. Sammen med de 3 spor fra grundkøbet forventes behov at være løst på lang sigt.

Udvidelse af Skolen ved Sundet (1 spor)

Byudviklingen på Nordøstamager betyder, at der på lang sigt er brug for at etablere 7 nye skolespor. Skolen ved Sundet er på nuværende tidspunkt fyldt op. Udvidelsen af skolen med 1 spor er en del af løsningen på behovet i Nordøstamager, der også omfatter den nye skole på 3 spor på Holmbladsgade, som har fået en planlægningsbevilling.

BUx - Anlægsbevilling til udvidelse af Skolen ved Sundet med 1 spor og 112 fritidspladser

Baggrund

Byudviklingen på Nordøstamager betyder, at der frem mod 2050 er behov for at etablere 7 nye skolespor, jf. covernotat om kapacitetsudfordringer på skoleområdet. Skolen ved Sundet er på nuværende tidspunkt fyldt op. Udvidelsen af skolen fra 3 til 4 spor er en del af løsningen på behovet i Nordøstamager, der også omfatter den nye skole på 3 spor på Holmbladsgade, som har fået en planlægningsbevilling.

Skolen ved Sundet har, på trods af distriktsændringer, haft et meroptag på 1 klasse i hhv. 16/17 og 17/18, hvor man har oprettet 4 klasser i stedet for de planlagte 3. Dette skal løses enten med sporudvidelse eller en ny distriktsændring. På den baggrund blev der i Overførselssagen 2016/17 afsat en planlægningsbevilling på 4 mio. kr. til undersøgelse af muligheden for at udvide skolen med 1 spor inkl. 112 fritidspladser og opgradering af den tidligere besluttede EAT skolemadsordning til madskole.

Indhold

Planlægningsfasen har vist, at det er muligt at udvide skolen til en 4-sporet skole inkl. fritidstilbud og samtidig opgradere EAT-ordningen til madskole. Planlægningsfasen har taget udgangspunkt i at koordinere sporudvidelsen med de øvrige anlægsprojekter, som omfatter en ny fritidsinstitution, en helhedsrenovering samt etablering af EAT og et nyt faglokale til Håndværk og Design.

Beslutning

Der skal på baggrund af den gennemførte planlægningsfase træffes beslutning om afsættelse af en anlægsbevilling til etablering af 1 ekstra spor inkl. 112 fritidspladser på Skolen ved Sundet. Yderligere skal der træffes beslutning om afsættelse af midler til en opgradering af den besluttede EAT-ordning til madskole.

Afsættes midlerne i Budget 2018, forventes den nye kapacitet at stå klar til brug til efteråret 2020.

Udvidelse med 1 spor inkl. 112 fritidspladser (154,4 mio. kr.)

Udvidelsen sker ved at etablere en ny selvstændig bygning til udskolingen på skolens grund, mens den eksisterende skolebygning tilpasses til indskoling og mellemtrin i forbindelse med helhedsrenoveringen. Den nye bygning placeres vest for den eksisterende hovedskolebygning i sammenhæng med skolens nye fritidsinstitution.

Samlingen af hele udskolingen betyder, at der kan etableres et mere uddannelsesrettet udskolingsmiljø. Projektet giver også mulighed for at sammentænke lokalernes funktioner, så lokalerne kan bruges fleksibelt på tværs af skole og fritid, hvilket skolens og fritidsinstitutionens ledelser bakker op om.

På grund af udvidelsens omfang og beliggenheden ved en fredet skole er det nødvendigt at udarbejde lokalplan. Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) har igangsat lokalplansarbejdet med en analyse af området (egenartsanalyse), som bl.a. med udgangspunkt i de eksisterende fredede bygninger giver anvisninger til, hvordan det kommende nybyggeri skal formgives og placeres på grunden.

På baggrund af analysen, vurderer TMF, at nybyggeriet maksimalt kan bygges i tre etager. For at imødekomme dette, skal ca. halvdelen af den nye bygning etableres under jorden.

Byens grønne arealer skal iht. retningslinjerne i Københavns Kommunes Arkitekturpolitik være offentlige tilgængelige. Derfor vurderer TMF, at der i lokalplanen vil blive stillet krav om, at skolens udearealer skal åbnes op og etableres som en kvarterspark, hvilket medfører øgede udgifter til robuste materialer og beplantning. Ligeledes vurderer TMF, at der vil blive stillet krav om, at der skal skabes forbedrede adgangsveje mellem det eksisterende byggeri og nybyggeriet, hvorfor en ikke fredet faglokalebygning skal nedrives, og faglokalerne genetableres som en del af den nye bygning. Tilsammen forventes tiltag som følge af lokalplanen at udgøre ca. 56 mio. kr. af den samlede bevilling.

Tidlig opstart og genhusning

Behovet for tidlig opstart af det 4. spor kan løses i pavilloner på skolens matrikel. Yderligere vil der være behov for at genhuse den nedrevne faglokalebygning, indtil den nye bygning står klar. Det kan også ske på skolens matrikel. Finansieringsbehov til tidlig opstart og genhusning udgør ca. 9 mio., som er indeholdt i anlægsbevillingen.

Tilvalgsscenario: Opgradering af EAT skolemadsordning til madskole (49,7 mio. kr.)

Ønskes en opgradering af den tidligere besluttede EAT ordning til madskole med eget produktionskøkken, kan dette lade sig gøre i nybyggeriet. Produktionskøkken og øvrige faciliteter til madskolen nedgraves, da der ikke stilles de samme krav til dagslys mv. til disse funktioner, som der gør til f.eks. undervisningslokaler. Nedgravningen fordyrer løsningen betydeligt.

På en madskole indgår eleverne i fremstillingen af maden og har derfor et pædagogisk sigte, da eleverne lærer om fødevarer og sunde madvaner. Der produceres mad til alle skolens børn på en madskole, hvorimod der med EAT ordningen regnes med, at maden er et tillæg til den medbragte mad.

Lokal inddragelse og borgerdialog

Skolens eksisterende brugere (elever, skoleledelse og –bestyrelse) har deltaget i et byggeudvalg, som har været inddraget løbende igennem planlægningsfasen. Yderligere har Børne- og Ungdomsforvaltningen haft dialog med Lokaludvalget for Amager Øst omkring kapacitetsbehovet i området og muligheden for at udvide Skolen ved Sundet.

Økonomi

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I alt
Udvidelse med 1 spor inkl. 112 fritidspladser	Anlæg	6.800	12.500	52.700	63.200	0	19.500	154.300
Tilvalgsscenario: Opgradering af EAT til madskole	Anlæg	2.250	4.000	21.300	22.150	0	0	49.700
-								
Udgifter i alt		9.050	16.500	74.000	85.350	0	19.500	204.400

Risikovurdering

Mange myndighedsbehandlinger på samme matrikel og samspillet mellem lokalplan og myndighedsbehandling hos Slots- og Kulturstyrelsen kan potentielt skabe risiko for skred i tidsplanen.

Nedgravning af byggeri kan give udfordringer ift. grundvand, jordbundsforhold, forurening og skybrud i anlægsfasen, som kan påvirke både tid og økonomi.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2 - Anlægsprojekter i ByK-regi: Udvidelse med 1 spor inkl. 112 fritidspladser

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I alt	*
Anlægsudgift (bestillerforvalt.) [⊘]	BUU	BUU Anlæg	0	0	0	15.200	0	0	15.200	
Anlægsudgift (ByK)	ØU	ØU - BYK Anlæg	1.076	12.500	52.700	48.000	0	19.500	133.776	*
Byggehonorar (ByK)	ØU	ØU - BYK adm	4.950	0	0	0	0	0	4.950	*
Byggehonorar (BUF)	BUU	BUU Anlæg	406	0	0	0	0	0	406	*
Anlægsudgifter i alt			6.432	12.500	52.700	63.200	0	19.500	154.342	*
- Vedligehold										
- Afledt drift										
Afledte serviceudgifter i alt										

[⊘] Udfyldes kun såfremt der ønskes midler til inventar.

Tabel 3 - Anlægsprojekter i ByK-regi: Tilvalgsscenario madskole

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I alt	*
Anlægsudgift (bestillerforvalt.) [⊘]	BUU	BUU Anlæg	0	0	0	800	0	0	800	*
Anlægsudgift (ByK)	ØU	ØU - BYK Anlæg	400	4.000	21.300	21.350	0	0	47.050	*
Byggehonorar (ByK)	ØU	ØU - BYK adm	1.600	0	0	0	0	0	1.600	*
Byggehonorar (BUF)	BUU	BUU Anlæg	125	0	0	0	0	0	125	*
Anlægsudgifter i alt			2.125	4.000	21.300	22.150	0	0	49.575	*
- Vedligehold										
- Afledt drift										
Afledte serviceudgifter i alt										

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet været i ejendomsfaglig høring i TEo/ByK/KEID.

Bydel og adresse

- Skolen ved Sundet, Samosvej 50, 2300 København S

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)						
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	Valby	Amager Øst	x	
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest		

Tidligere afsatte midler

<i>(1.000 kr., løbende p/l)</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Budgetaftale 2014							
Overførselssagen 2013-14							
Budgetaftale 2015							
Overførselssagen 2014-15							
Budgetaftale 2016				218.700			
Overførselssagen 2015-16					7.900		
Budgetaftale 2017							
Overførselssagen 2016-17						4.000	
Afsatte midler i alt				218.700	7.900	4.000	230.600

Bux Anlægsbevilling til 0,5 spor på Nørrebro Park Skole og Blågård Skole gennem etablering af udeskole og udendørs læringsmiljøer

Baggrund

I dag er der ca. 53.600 børn i 5-14 års alderen i København, og antallet af 5-14-årige forventes at stige med ca. 19.900 frem mod 2039, hvor befolkningen topper. I forhold til den nuværende kapacitet forventes det, at der skal etableres 50 nye skolespor i København. På Nørrebro er der i dag mangel på 1 skolespor og det forventes, at der er brug for yderligere 4 nye skolespor frem mod 2030. Det er vanskeligt at finde egnede byggegrunde til en ny 5-spolet skole på Nørrebro, og der er meget få muligheder for udbygning af de eksisterende skoler. Blågård Skole er en 3-spolet skole, der allerede optager klasser i indskoling til 4 spor og der er ligeledes pres på Nørrebro Park Skole, som også er 3-spolet. 0,5 skolespor, fordelt på de to skoler, er en del af løsningen på kapacitetsudfordringen på Nørrebro, som vil reducere det samlede anlægsbehov.

Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) og Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) har udarbejdet et fælles projekt, hvor der samtidig med TMF's skybrudssikring i Hans Tavsens Park, som forbinder de to skoler, etableres udeskole på de to skoler. Tæt ved skolerne indrettes parken i fysiske læringsmiljøer til brug for udeskole. Dette skal løse 0,5 skolespor samlet for de to skoler og er samtidig en mulighed for at teste en løsning på skolernes kapacitetsudfordringer, som fordrer en anden pædagogisk praksis, der supplerer den ordinære undervisning.

Udeskole kræver ressourcer at implementere, men på grund af synergien med TMFs skybrudssikring af Hans Tavsens Park, er der en unik mulighed for at undersøge om udeskole kan anvendes som et generelt greb til at løse københavnske skolers kapacitetsudfordringer og samtidig skabe værdi for de københavnske børn. Da forslaget i dette budgetnotat er blevet til i et tæt samarbejde mellem to forvaltninger, betyder det, at dette notat kun kan realiseres, hvis budgetnotat TM40 vedtages.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af tæt inddragelse af lokale aktører, herunder elever, lærere, skoleledelse, lokaludvalg og lokale borgere

Indhold

Det foreslås at etablere udeskole på Blågård Skole og Nørrebro Park Skole, hvor 5 klasser fordelt på de to skoler hver dag vil modtage undervisning i udeskole i et rotationssystem. 5 klasser hver dag betyder, at der frigives kapacitet i de eksisterende bygninger. Det er ikke kun med til at løse skolernes kapacitetsudfordringer. Undersøgelser fra andre folkeskoler med udeskole viser, at det skaber værdi for eleverne at indgå i andre læringsmiljøer og tage aktiv del i de udendørs lokale by- og naturmiljøer, som en integreret del af deres hverdag.

Beslutning

Der skal træffes beslutning om en anlægsbevilling på 37,16 mio. kr. til etablering af udendørs fysiske læringsmiljøer. Disse læringsmiljøer vil danne rammen for udeskole på de to skoler. Anlægsbevillingen har driftsmæssige konsekvenser på 0,9 mio. kr. årligt, da de fysiske læringsmiljøer skal driftes. Udeskole på Nørrebro Park Skole og Blågård Skole kræver samtidig, at der i budgettet afsættes en varig servicebevilling på 2,9 mio. kr. årligt

til ekstra personaleressourcer, transportomkostninger og midler til brug af eksterne læringsmiljøer især i vintermånederne.

Løsning Udeskole (varig servicebevilling 2,9 mio. kr. årligt)

Udeskole er en systematisk brug af eksterne læringsmiljøer med udgangspunkt i fagenes mål, hvor en del af undervisningen gennemføres ude i eksterne læringsmiljøer, som understøtter og udbygger elevernes læring og klasselokalets undervisning. Denne varierede form for læring understøtter Folkeskolelovens tanker om den Åbne Skole, hvor skolerne med fordel kan arbejde med flere tilgange til læring, understøttende undervisning og inddragelse af den nære omverden. De konkrete undervisningsforløb og det praktisk-administrative løses i et udviklingsforløb med skolerne. Udeskole skemalægges, så brugen af de udendørs læringsfaciliteter sker systematisk gennem hele året. På denne måde frigives lokaler på skolerne, der gør, at de samlet set kan optage 0,5 skolespor mere end hvad de er bygget til. Det betyder, at kapacitetsudvidelsen kræver færre midler i anlæg og der bruges eksisterende m². Til gengæld vil det kræve flere midler til driften i form af personaleressourcer, transport og midler til eksterne læringsmiljøer, såsom museer, naturcentre og kulturhuse.

De fysiske læringsmiljøer i Hans Tavsens Park suppleres med Åben Skole-tilbud og med inddragelse af de lokale erhvervs- og fritidstilbud. Eksempelvis besøges erhvervsdrivende, der har en særlig ekspertise inden for det emne, der undervises i, så eleverne tilegner sig en praktisk forståelse af emnet. I vintermånederne viser erfaringer fra udeskoler, at det kan lade sig gøre at foretage undervisning udendørs med bestemte formål. Men udeskolerne benytter sig mere af indendørs eksterne miljøer, såsom museer og/eller erhvervsdrivende i disse måneder end i de andre tre sæsoner.

Da udeskolekonceptet medfører, at antallet af klasseværelser på skolerne ikke øges, så kan det ikke garanteres, at alle klasser på særligt mellemtrinnet har sit eget faste klasselokale (hjemklasseprincippet). I udviklingsprocessen og implementeringen af udeskole skal det sikres, at børnene fortsat vil opleve den tryghed, som hjemklassen giver.

Fritidspladser (anlægsbevilling 0,9 mio. kr.)

Fritidsinstitutionen benytter sig i højere grad af skolens undervisningslokaler til de ekstra elever, der optages. Til dette er der behov for en mindre gennemgang af lokalerne for at optimere dem til brug for både undervisning og fritid til de ekstra klasser, skolen skal optage.

Fysisk læringsmiljø i Hans Tavsens Park og skolegårdene på Blågård Skole og Nørrebro Park Skole (anlægsbevilling 37,16 mio. kr.)

Områdefornyelsen Indre Nørrebro under Teknik- og Miljøforvaltningen iværksatte i 2015 et klimatilpasnings- og byrumsprojekt i Hans Tavsens Park, som ligger mellem Nørrebro Park Skole og Blågård Skole (se særskilt budgetnotat TM40). Skolerne har siden projektets start været aktive medudviklere af projektet, som både skal udvikle skolegårdene og de tilstødende parkarealer til fysiske læringsmiljøer, hvor udeskolen primært har base.

I læringsmiljøerne kan læreren fx stille opgaver på overdækkede amfiscener, hvorefter klasserne, afhængig af fag, kan fordybe sig i arbejdet med rensebiotoper og insekthuller, tage på historisk vandring i Assistens Kirkegården, måle skolegården op og udregne m², bygge fuglekasser, lave mad i udendørs køkkener etc. Parken vil stadig fungere som den lomme, den er i dag for områdets lokale brugere, da det er mindre arealer, der udstykkes til læringsmiljøer, som i øvrigt også vil være offentligt tilgængelige.

Skolegårdene omdannes ligeledes til fysiske læringsmiljøer. TMFs planlægningsproces erstatter BUFs planlægningsfase ved anlægssager. Forvaltningen søger derfor anlægsmidler uden forudgående planlægningsmidler i BUF-regi, da TMF har varetaget planlægningsfasen. Udgiften til drift af de fysiske læringsmiljøer vil være ca. 0,9 mio. kr. årligt.

Implementerings- og udviklingsproces (midlertidig servicebevilling 1 mio.kr. årligt i 2 år)
 Projektledelsen af implementeringsprocessen varetages af en projektleder i Børne- og Ungdomsforvaltningen i samarbejde med 6 frikøbte lærere på Blågård Skole og Nørrebro Park Skole. Sammen skal de udvikle konceptet og de praktiske læringsforløb for udeskole, herunder hvordan konceptet bliver så robust, at det skaber plads til yderligere elever på skolerne.

Lokal inddragelse og borgerdialog

Siden efteråret 2015 har skolerne været repræsenteret ved workshops og i arbejdsgrupper, der i regi af Områdefornyelsen Indre Nørrebro og TMF har udarbejdet et udbudsprogram for de skolenære arealer og dernæst gennemført et konkurrenceparalleløpdrag. I 2016 har skolerne været med til at konkretisere vinderprojektet på åbne værksteder, hvor de har givet feedback på skitser fra de projekterende arkitekter og ingeniører.

I løbet af foråret 2017 har 3 klasser og lærere fra Nørrebro Park Skole og Blågård Skole deltaget i et læringsforløb, som havde til formål at indsamle og teste skolernes viden om udeskole for at kvalificere arkitekternes bidrag til de fysiske læringsmiljøer. Skolelederne på begge skoler nævner, at de kan se flere fordele ved udeskole, som et supplement til undervisning i klasselokaler. Eksempelvis, at elever med indlæringsvanskeligheder vil profitere positivt af at få et supplement til den mere boglige indlæring. Læringsforløbet har samtidig fungeret som et inddragelsesforløb, som har modnet elever, lærere og ledelsernes ejerskab og forankring af udeskole, som vil lette den efterfølgende implementering af udeskole. Der er blandt forældre og lokalmiljø stor opbakning for implementering af udeskole.

Konsekvenser ved ikke at vedtage forslaget

Vedtages forslaget ikke, vil Nørrebro Park Skole og Blågård Skole fortsat optage flere klasser end de har kapacitet til. Nørrebro Park Skole kan ikke bygges ud, hverken på matriklen eller inden for skolens mure. Blågård Skole kan ikke bygges ud på matriklen, men da den består af to sammenlagte 2-sporede skoler, og i øjeblikket er en 3-sporet skole, pågås der en undersøgelse om skolen kan ombygges inden for de eksisterende rammer til at blive en 4-sporet skole. Dette vil stadig kun løse en del af Nørrebros behovsudfordringer, da både Guldborg Skole og Rådmandsgade Skole ikke kan udbygges. Vedtages forslaget ikke, betyder det samtidig, at TMFs gendannelse af Hans Tavsens Park forringes væsentligt, da en del af finansieringen for projektet, ligger i de læringsmiljøer, som foreslås i dette budgetnotat.

Økonomi

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Udendørs læringsmiljø i Hans Tavsens Park, Blågård Skole og Korsgade	Anlæg	100	1.600	1.800	14.358	7.609	25.467
Blågård Skoles skolegårde	Anlæg	100	1.150	1.250	6.000	1.450	9.950

Etablering af fritidshjem	Anlæg			1.653			1.653
Vedligeholdelse og afledt drift – Hans Tavsens Park, Blågård Skole og Korsgade	Service					108	108
Vedligeholdelse og afledt drift – Blågård Skoles skolegårde	Service					450	450
Demografireduceret drift af skolegårde	Service					-467	-467
Implementering af udeskole	Service			1.000	1.000		2.000
Personaleresourcer (5 ekstra pædagog årsværk af 440.000 kr, NB. 1. år 5/12 årsværk)	Service					1.100	1.100
Transportomkostninger	Service					50	50
Åben Skole tilbud	Service					200	200
Udgifter i alt		200	2.750	5.703	21.358	10.500	40.511
Heraf anlæg		200	2.750	4.703	20.358	9.059	37.070
Heraf service		0	0	1.000	1.000	1.441	3.441

Risikovurdering

Da forvaltningen ikke har data på et udeskolebudget grundet at det ikke har været iværksat før, er tallene omgærdet med usikkerhed. I anlægsbudgettet for læringsmiljøet er der indregnet en procentsats til uforudsete udgifter. Tallene omfatter uforudsete udgifter på 30 % af anlægsudgifterne.

Bevillingstekniske oplysninger

Brug 1 eller flere af nedenstående tabeller – slet de tabeller, der ikke skal bruges. Indsæt ekstra linjer i tabellerne om nødvendigt.

Udspecificer tydeligt, om der er tale om service, overførsler eller finansposter.

Tabel 2 – Udgifter til service og implementering af udeskole

(1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2018	2019	2020	2021	I alt
Implementering af udeskole	BUU	1315 undervisning		1.000	1.000		2.000
Personaleresourcer (5 ekstra pædagog årsværk af 440.000 kr, NB. 1. år 5/12 årsværk)	BUU	1315 undervisning				1.100	1.100
Transportomkostninger	BUU	1315 undervisning				50	50
Åben Skole tilbud	BUU	1315 undervisning				200	200
Udgifter i alt				1.000	1.000	1.350	3.350

*Den årlige varige driftsudgift på service efter overslagsårene er 2,9 mio. kr.

Tabel 3 – Anlægsudgifter, afledte serviceudgifter og provenutab

(1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	2017	2018	2019	2020	2021	2022	I alt
Anlægsudgifter								
Fysisk læringsmiljø	TMU							

BUDGETNOTAT

- Projektering		200	2.750	3.050	2.000	500		8.500
- Udførelse					18.358	8.559		26.917
-Byggehonorar bestillerforv. (BUF)	BUU			90				90
<i>Fritidspladser</i>	BUU			1.653				1.653
Anlægsudgifter i alt								37.160
Vedligeholdelse og afledt drift – Hans Tavsens Park, Blågård Skole og Korsgade	TMU					108	1.300	1.408
Vedligeholdelse og afledt drift – Blågård Skoles skolegårde	TMU					450	465	915
Demografireduceret drift af skolegårde	BUU					-467	-933	-1.400
Afledte serviceudgifter i alt						91	832	932

*Den årlige varige driftsudgift af de fysiske læringsmiljøer efter overslagsårene udgør 0,8 mio. kr.

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet har været i høring hos TMF.

Bydel og adresse

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)									
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐
Nørrebro	☒	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐

Covernotat – Kapacitetsudfordringer for specialundervisning

Behov for ny kapacitet til specialundervisning

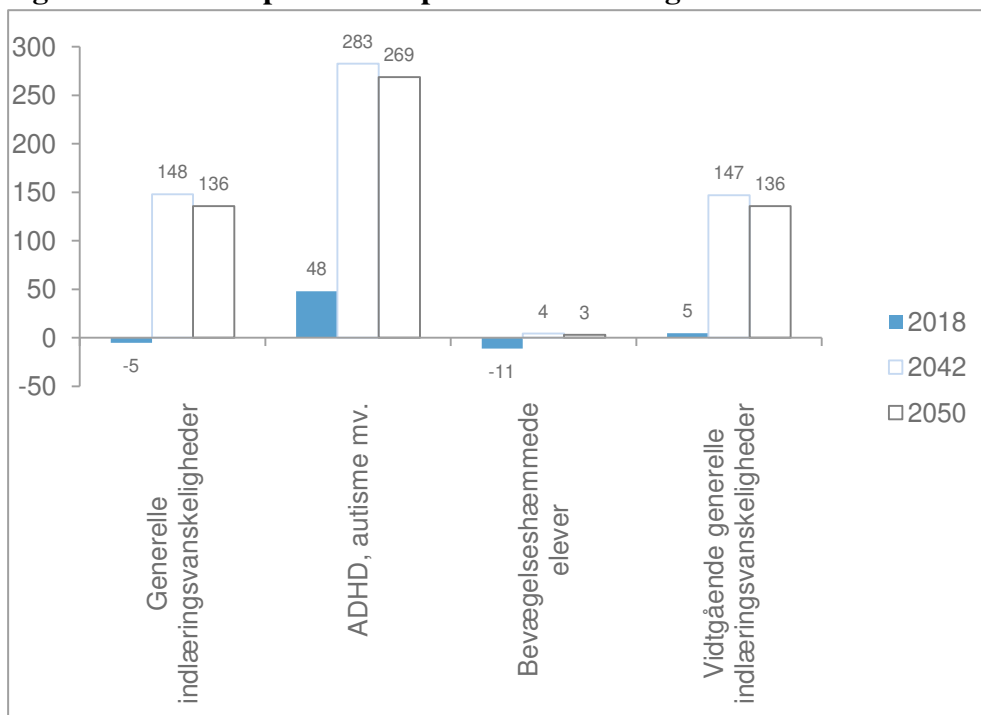
Pr. 1. januar 2017 var der knap 61.000 børn i 6-17 års alderen i København, og antallet af 6-17-årige forventes at stige med godt 24.000 frem mod 2042, hvor børnetallet i målgruppen topes.

Den stigende befolkningsudvikling skaber et stigende behov for pladser til specialundervisning. Behovet for pladser på specialområdet afhænger derudover af visitationen af børn, der er indstillet til et specialtilbud.

Figur 1 viser behovet for de forskellige typer af specialundervisning. På helt kort sigt er der pres på pladser til elever med ADHD, autisme mv. samt elever med *vidtgående* generelle indlæringsvanskeligheder, der skal håndteres i budget 2018.

Behovet til elever med generelle indlæringsvanskeligheder forventes at kunne imødekommes i 2018, men det stigende behov for denne gruppe vil blive adresseret i kommende budgetter.

Figur 1. Behov for pladser til specialundervisning

De seneste år har forårets visitation til specialundervisning resulteret i et stigende pres på kapaciteten til primært elever med ADHD, autisme mv., idet behovet har været højere end det, den demografiske udvikling har forudsagt. Det er vanskeligt at forklare den stigende udvikling i diagnoser og visitationer til denne gruppe, der ses i hele landet. Det faldende antal børn, der visiteres til dagbehandling, er dog en del af forklaring bag det stigende pres på specialundervisning.

Planlægningsmidler i budget 2018

Som en del af løsningerne på kapacitetsudfordringerne på specialområdet fremlægger BUF følgende ønske om planlægningsmidler i budget 2018:

- Planlægningsmidler til forundersøgelse af etablering af ca. 30 yderligere pladser til elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder på Fensmarksskolen, hvorved behovet for pladser til elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder forventes at være dækket frem til og med 2025

Forundersøgelsen skal bl.a. gennemføres med henblik på at opnå medfinansiering fra fonde. Når pladserne er etableret, vil Fensmarksskolen have plads til 125-130 børn.

Anlægsmidler i budget 2018

Som en del af løsningerne på kapacitetsudfordringerne på specialområdet fremlægger BUF følgende anlægsønske i budget 2018:

- Anlægsmidler til etablering af 40 nye specialskolepladser til elever med ADHD, autisme mv. ved Lundehusskolen
- Anlægsmidler til kapacitetsafhjælpende foranstaltninger

Med udbygningen af Lundehusskolen med 40 pladser til elever med ADHD, autisme mv. får skolen plads til 65 af disse elever. 15 af de 40 pladser er nye permanente pladser, mens 25 af pladserne er midlertidige pladser, der gøres permanente. Udbygningen forventes ikke at være tilstrækkelig til helt at dække behovet til skoleåret 2018/19. Af den årsag søges der også anlægsmidler til kapacitetsafhjælpende foranstaltninger på specialområdet, således at der hurtigt kan oprettes midlertidige pladser, hvis der bliver behov for det.

BUXX – Udvidelse af Lundehusskolens specialklasserække

Baggrund

Der er behov for yderligere kapacitet til specialundervisning jf. særskilt covernotat om kapacitetsbehovet på specialområdet. Der er særligt øget efterspørgsel efter pladser til børn med autisme og ADHD – såkaldte kategori 3-elever. På baggrund af det generelt stigende børnetal og de seneste års visitationer vurderes det, at der er behov for yderligere pladser til skolestart 2018/19. En udvidelse af Lundehusskolen med 40 pladser forventes at kunne afhjælpe en stor del af behovet for kategori 3 pladser, og der søges derfor om anlægsbevilling til etablering af 40 nye specialskolepladser ved Lundehusskolen – kategori 3.

Indhold

Beslutning

Der skal træffes beslutning om afsættelse af en anlægsbevilling til udvidelse af Lundehusskolens specialklasserække med 40 pladser i budget 2018.

Udvidelse af Lundehusskolens specialklasserække med 40 elever (37 mio. kr.)

I forbindelse med at Lundehusskolen er ved at blive helhedsrenoveret, har der vist sig en mulighed for at udvide specialklasserækkens kapacitet med 40 pladser ved at ombygge skolens eksisterende gymnastiksale til basislokaler, grupperum og personalefaciliteter. Der etableres to etager i gymnastiksalene. Gymnastiksalene bliver ikke renoveret i forbindelse med helhedsrenoveringen, fordi skolens nye skoleidrætshal står færdig i 2018. En ombygning af gymnastiksalene betyder således en bedre udnyttelse af Lundehusskolens bygninger.

Lundehusskolen er en 4-sporet folkeskole med en specialklasserække med 25 elever. Det er en lille specialklasserække, som skolen gerne vil have udvidet med flere elever for at sikre en større faglig og driftsøkonomisk bæredygtighed i forhold til den særlige børnegruppe i kategori 3. Udbygningen af specialklasserækken til i alt 65 elever vil betyde, at specialklasserækken vil få en bedre bæredygtighed – både fagligt og økonomisk, og afhjælpe en del af udbygningsbehovet til kategori 3 specialpladser.

Der søges om anlægsbevilling i budget 2018, da sagen skal koordineres med den igangværende helhedsrenovering af Lundehusskolen, sådan at der hurtigt kan etableres yderligere specialpladser. De 40 ekstra permanente pladser forventes klar til brug i oktober 2018, 25 af pladserne opstartes midlertidigt fra skoleåret 2017/2018.

Økonomi

De samlede udgifter fordeles på følgende grundlag.

Tabel X – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	I alt
Scenarie 1: Udvidelse af specialklasserækken på Lundehusskolen med 40 pladser						
Ombygning af idrætssal, omklædning og værksteder til 2 etager til specialklasserækken	Anlæg	4.636	32.336			36.972
Scenarie 1 i alt	Anlæg	4.636	32.336			36.972

Risikovurdering

Ingen kommentarer

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel x - Anlægsprojekter i ByK-regi:

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Anlægsudgift (bestillerforvalt.)	BUU		800	2.700				3.500	*
Anlægsudgift (ByK)	ØU		3.200	29.000				32.200	*
Administrationsbidrag (ByK)	ØU		590	590				1.180	*
Bestillerhonorar (bestillerforvalt.)			46	46				92	*
Anlægsudgifter i alt			4.636	32.336				36.972	
- Vedligehold									
- Afledt drift									
Afledte serviceudgifter i alt									

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet har været i ejendomsfaglig høring i ØKF.

Bydel og adresse

Lundehusskolen

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)					
Bispebjerg	x	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	Valby	Amager Øst
Nørrebro		Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest

BUx Kapacitetspulje til afhjælpende foranstaltninger (specialområdet)

Baggrund

De seneste år har forårets visitation til specialundervisning vist et akut behov for etablering af ny kapacitet til primært elever med ADHD, autisme mv. (såkaldte kategori 3-elever), idet behovet har været højere end det, den demografiske udvikling har forudsagt. Børn, der er visiteret til specialundervisning, skal tilbydes en plads. Hvis udviklingen i behovet fortsat stiger mere end demografien, er det derfor nødvendigt at igangsætte kapacitetsafhjælpende foranstaltninger, således at der hurtigt kan oprettes midlertidige pladser. Behovet er uddybet i særskilt covernotat om kapacitetsudfordringer for specialundervisning.

Indhold

9,8 mio. kr. til kapacitetsafhjælpende foranstaltninger på specialområdet

Der skal træffes beslutning om afsættelse af anlægsmidler for 9,8 mio. kr. til kapacitetsafhjælpende foranstaltninger på specialområdet.

De seneste år har forårets visitation til specialundervisning vist et akut behov for etablering af ny kapacitet til primært elever med ADHD, autisme mv., idet behovet har været højere end det, den demografiske udvikling har forudsagt. Det forventes, at visitationen fortsat vil resultere i en stigning i behovet for pladser til specialundervisning, så der skal etableres flere pladser allerede til skoleåret 2018/2019. Det er derfor nødvendigt at lave midlertidige kapacitetsafhjælpende foranstaltninger.

På baggrund af tidligere års erfaringer med behovet til elever med ADHD, autisme mv., skønner Børne- og Ungdomsforvaltningen, at der til skoleåret 2018/19 er brug for at etablere 33 midlertidige pladser. Der skal afsættes 9,8 mio. kr. til de 33 midlertidige pladser, hvilket dækker planlægning og etablering, nedtagning samt montering og indretning (se flere detaljer i økonomiafsnit).

Børne- og Ungdomsforvaltningen arbejder sideløbende med en langsigtet og permanent løsning.

Lokal inddragelse og borgerdialog

Brugerne inddrages i de konkrete projekter, der måtte opstå.

Økonomi

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget <i>(1.000 kr. – 2018 p/l)</i>	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Afhjælpende foranstaltninger	ANLÆG		9.787				9.787
Udgifter i alt	ANLÆG		9.787				9.787

De nye pladser skal oprettes indenfor en kort tidsramme og derfor er der tale om midlertidige pladser. Udgifter til pavilloner bruges som et estimat for udgifterne til de midlertidige pladser, da de konkrete løsningsmuligheder endnu ikke er analyseret.

Planlægning af løsningerne forventes at beløbe sig til 1 mio. kr. Etableringen af de midlertidige løsninger forventes at koste ca. 3 mio. kr., nedtagning af pavilloner forventes at koste ca. 2 mio. kr. og montering og indretning vil forventeligt beløbe sig til ca. 3,3 mio. kr. Samlet set ønskes der derfor om 9,8 mio. kr. inkl. administrationsbidrag og honorar.

Risikovurdering

Det er vurderingen, at kapacitetspuljen kan dække det øgede behov der måtte opstå i 2018. Forudsætningerne for beregning af puljens størrelse er dog forbundet med en vis usikkerhed. Både i forhold til udvidelsens størrelse, som afhænger af visitationen til specialundervisning, der foregår i foråret 2018, og prisen pr. barn for udvidelsen, da projekterne ikke er konkrete endnu.

Bevillingstekniske oplysninger

Midlerne overføres til ByK ved konkrete bestillinger fra BUF.

Tablet 2 - Anlægsprojekter i ByK-regi:

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Planlægningsbevilling (ByK)	BUU	ANLÆG		1.000				1.000	*
Anlægsudgift (bestillerforvalt.) [⊠]	BUU	ANLÆG		3.300				3.300	*
Anlægsudgift (ByK)	BUU	ANLÆG		5.000				5.000	*
Administrationsbidrag (ByK)	BUU	ANLÆG		366				366	*
Bestillerhonorar (bestillerforvalt.)	BUU	ANLÆG		121				121	*
Anlægsudgifter i alt				9.787				9.787	

[⊠] Udfyldes kun såfremt der ønskes midler til inventar.

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet har været i ejendomsfaglig høring i ØKF. Det kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling.

Bydel og adresse

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)						x
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	Valby	Amager Øst		
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest		

Tidligere afsatte midler

(1.000 kr., løbende p/l)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Budgetaftale 2014							
Overførselssagen 2013-14							
Budgetaftale 2015							
Overførselssagen 2014-15							
Budgetaftale 2016							
Overførselssagen 2015-16							
Budgetaftale 2017							

Overførelssagen 2016-17							
Afsatte midler i alt	0	0	0	0	0	0	

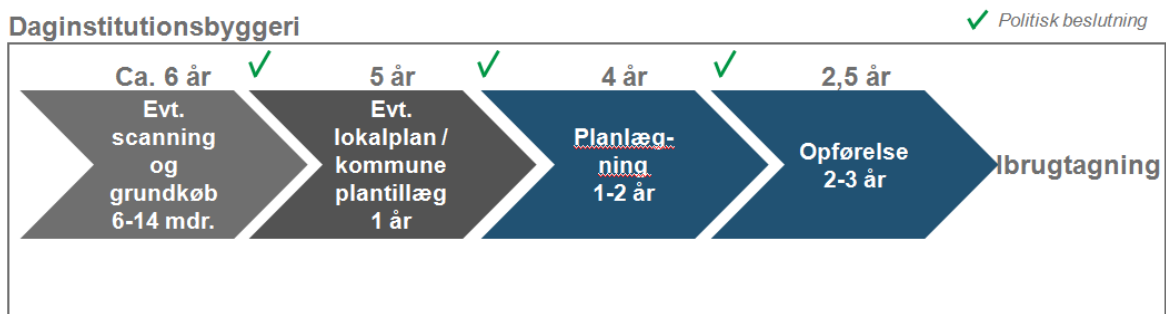
Covernotat – Kapacitetsudfordringer på dagtilbudsområdet

Stigende befolkningsudvikling

I dag er der godt 45.000 børn i 0-5 års alderen i København, og antallet af 0-5-årige børn forventes at stige med knap 14.500 frem mod 2031, hvor børnetallet i målgruppen topper. Det svarer til et behov for 572 nye daginstitutionsgrupper.

En daginstitution tager 1-2 år at planlægge og 2-3 år at opføre. Samlet set tager det altså ca. 4 år fra planlægningen igangsættes til en ny institution kan tages i brug. Inden planlægningsfasen kan igangsættes, skal der være afklaring af grund og lokalplan, jf. figur 1. Den lange tidshorizont betyder, at det er nødvendigt i god tid at afsætte midler til grupper, der kan imødekomme den stigende befolkning.

Figur 1. Faser for daginstitutionsbyggeri frem mod ibrugtagning

Anlægsprocessen betyder, at planlægning af grupper, der skal løse behovet i 2022, skal igangsættes i budget 2018. Anlæg af de grupper, der skal løse behovet i 2021, skal søges i budget 2018.

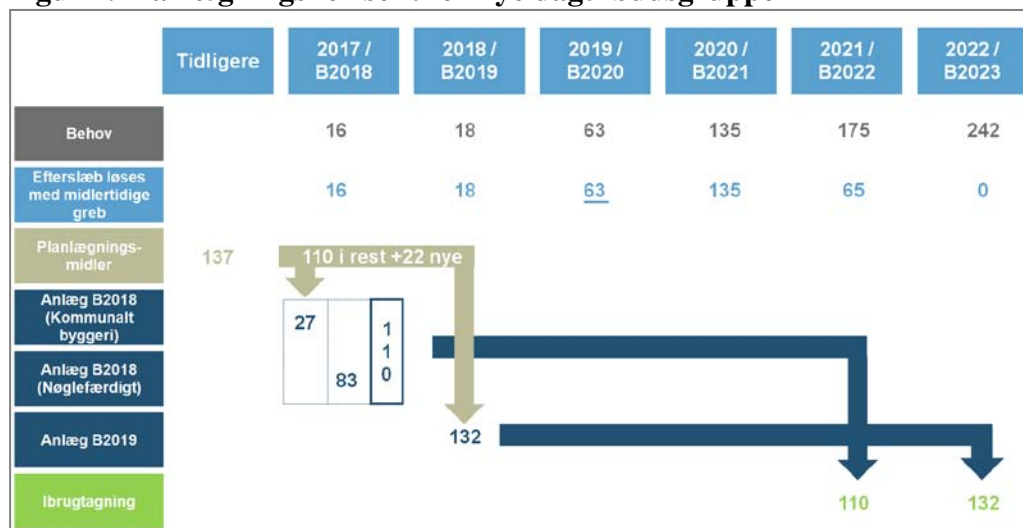
Planlægningsmidler fra tidligere budgetter

Som det fremgår af figur 2 nedenfor, er der i tidligere budgetter givet planlægningsmidler til 137 grupper. Til budget 2018 fremlægger BUF anlægsønsker til 27 grupper i kommunalt byggeri og 83 grupper i nøglefærdigt byggeri. Da det kun er planlægningen af kommunalt opførte grupper, der anvender tidligere afsatte planlægningsmidler, er der derfor planlægningsmidler tilbage til 110 grupper.

Forhandlinger om nøglefærdige byggerier vil blive meget vanskelige, hvis sælgere skal bruge ressourcer på at udarbejde et byggeprogram uden vished om, at kommunen vil indgå aftale om køb. Det er årsagen til, at der ikke afsættes anlægsbudgetter til nøglefærdige byggerier på baggrund af en særskilt planlægningsfase.

Figur 2. Planlægningshorisont for nye dagtilbudsgrupper

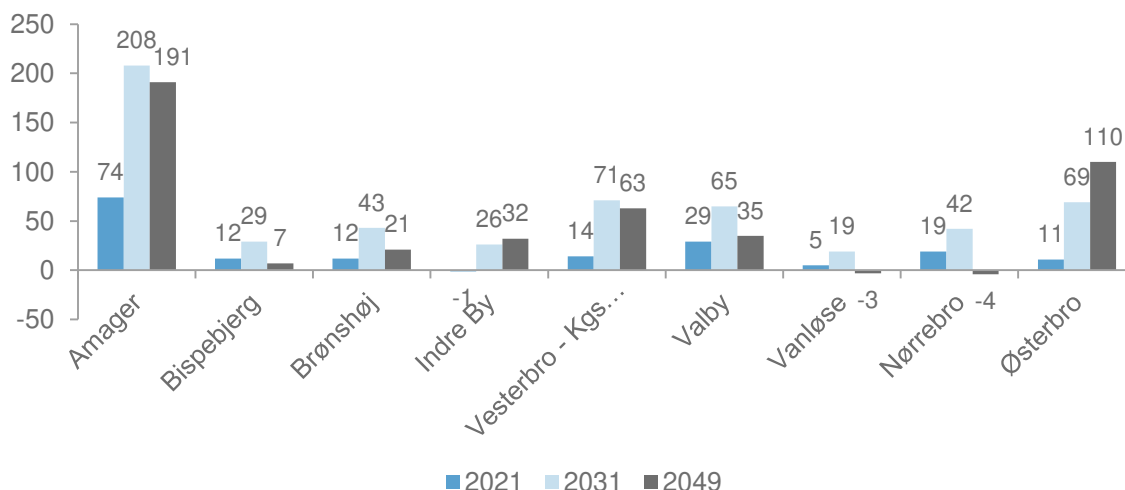
Planlægningsmidler i budget 2018 til 22 grupper

Det fremgår af figur 2, at det til budget 2019 vil være nødvendigt at fremlægge anlægsønsker til 132 grupper. Da der er 110 grupper tilbage i planlægningsmidler, jf. forrige afsnit, søges der til budget 2018 derfor om midler til planlægning af yderligere 22 grupper.

Anlægsmidler i budget 2018 til 110 grupper

Figur 3 nedenfor viser nettobehovet for dagtilbudsgrupper i 2021, 2031 og 2049. Størstedelen af behovet for nye pladser i de kommende år er i byudviklingsområderne, herunder særligt på Amager.

Figur 3. Nettobehov for dagtilbudsgrupper i byen

Som en del af løsningerne på kapacitetsbehovet på dagtilbudsområdet i 2021 fremlægger BUF anlægsønsker for 110 dagtilbudsgrupper til budget 2018.

De 110 grupper er ikke helt tilstrækkeligt til at opfylde behovet for 175 nye grupper i 2021, men det har ikke været muligt at afslutte planlægningsfasen på tilstrækkelig mange kommunale projekter eller finde nye muligheder for nøglefærdige byggerier til budget 2018. Efterslæbet frem mod 2021 skal derfor håndteres med tidlig opstart og andre midlertidige håndtag, indtil de permanente grupper er etableret, jf. afsnittet nedenfor.

Ønskerne til budget 2018 er indplaceret på nedenstående oversigtskort.

Figur 4. Anlægsønsker på dagtilbudsområdet i budget 2018

Amager

Der er på nuværende tidspunkt mangel på daginstitutioner på Amager. Etableringen af 5 nye daginstitutioner med plads til 53 grupper i Ørestad forventes at være tilstrækkeligt til at løse behovet frem til og med 2024 på det sydvestlige Amager.

De 10 grupper på Faste Batteri løser noget af behovet på den nordvestlige del af Amager, men det løser ikke det hele i 2021. Der er således brug for midlertidige løsninger.

Vesterbro / Kgs. Enghave

I området i og omkring Sydhavn er der også mangel på daginstitutioner. Etableringen af 2 daginstitutioner med plads til 18 grupper betyder, at Kgs. Enghave (inkl. Sydhavn) vil være dækket frem til og med 2022.

På Vesterbro er der ligeledes brug for at etablere mere kapacitet i de kommende år. Med 6 nye grupper vil Vesterbro være dækket til og med 2022.

Valby

I løbet af få år forventes der at være mangel på daginstitutioner i Valby. Etablering af 2 daginstitutioner med i alt 20 grupper ved Grønttorvet er ikke helt nok til at løse behovet i Valby i 2021, og der vil derfor skulle tages midlertidige løsninger i brug.

Nørrebro

På Nørrebro forventes det, at der i løbet af få år vil være mangel på daginstitutioner, og etablering af 3 grupper er ikke nok til at løse behovet på Nørrebro i 2021. Også på Nørrebro vil der derfor skulle anvendes midlertidige løsninger.

Tidlig opstart af dagtilbudsgrupper og andre midlertidige håndtag

Det er ikke muligt at etablere alle de nødvendige nye permanente grupper tilstrækkeligt hurtigt. På nuværende tidspunkt er der et efterslæb af grupper, og i 2019 er behov for 63 ekstra grupper. For at kunne opretholde pasningsgarantien inden for en afstand af maksimalt 4 km, søges der i budget 2018 om midlertidige løsninger til tidlig opstart af 63 dagtilbudsgrupper. Til budget 2019 forventes behovet for tidlig opstart at være 72 grupper (135-63).

De primære årsager til, at det ikke er muligt at etablere de nye permanente grupper tilstrækkeligt hurtigt, er dels, at der med den seneste befolkningsprognose er sket en opjustering med 730 flere 0-5-årige i kommunen i 2019 sammenlignet med 2016-prognosen, dels at det er svært at etablere de nye dagtilbud i den nødvendige hastighed. Samtidig har det vist sig, at andelen af børn i de nye boligområder er større end hidtil antaget.

Erfaringen viser, at det kan blive vanskeligt at finde egnede grunde til opstilling af pavilloner mv. Hvis det ikke er muligt at finde placering til alle grupperne, eller hvis der ikke afsættes midler i budget 2018 til den tidlige opstart, vil BUF anvende følgende alternative håndtag:

- *Fri merindskrivning:* Normalt kan der kun merindskrives op til et beløb på 200.000 kr. eller efter konkret aftale. Fri merindskrivning vil øge udbuddet af pladser
- *Omlægning af eksisterende børnehavekapacitet til vuggestuekapacitet:* Der er flere områder af kommunen, hvor der i perioden er overskud af børnehavekapacitet. Disse pladser vil kunne omlægges til vuggestuer. Håndtaget kan medføre, at nogle integrerede institutioner vil blive omdannede til vuggestuer.
- *Tvungen midlertidig opnormering:* I tidligere perioder med lignende pres på pasningsgarantien har det været nødvendigt at pålægge institutioner merindskrivninger for at kunne opretholde garantien.
- *Genindførelse af garantigruppekonceptet:* Garantigrupper er defineret som grupper i udvalgte institutioner, hvor der kan anvises direkte fra garantiventelisten. I tidligere perioder med stort pres på pasningsgarantien er der blevet arbejdet med særlige garantigrupper til sikring af pasningsgarantien.
- *Dispensation fra pasningsgaranti indenfor 4 km:* Som sidste konsekvens kan det blive nødvendigt midlertidigt at dispensere fra kommunens eget servicemål om pasning inden for 4 km og alene arbejde ud fra den nationale pasningsgaranti indenfor kommunens grænser.

Manglende håndtering af udfordringen kan resultere i brud på pasningsgarantien. Foruden reduceret borgerservice er den administrative følge, at forvaltningen mister lovhjemmel til at opkræve den forhøjede forældrebetaling. Den reducerede forældrebetaling betyder et indtægtstab på godt 9 mio. kr. pr. måned.

BUXX – 10 grupper daginstitution i Ørestad Syd (byggefelt 3.2)

Baggrund

Der er behov for 175 nye dagtilbudsgrupper i 2021, hvoraf 74 mangler på Amager jf. covernotat om kapacitetsudfordringerne på dagtilbudsområdet. En ny 10 grupper daginstitution i Ørestaden er med til at løse udfordringen på Amager.

I budget 2017 blev der afsat planlægningsmidler til 70 daginstitutioner. Planlægningen af den nye 10 grupper daginstitution i Ørestad Syd er nu gennemført, og der ansøges derfor om en anlægsbevilling i budget 2018.

Indhold

Beslutning

Der skal i Budget 2018 træffes beslutning om afsættelse af anlægsmidler til en 10 grupper daginstitution i Ørestad Syd (Byggefelt 3.2).

10 grupper daginstitution i Ørestad Syd (67,5 mio. kr.)

Ørestaden og andre byudviklingsområder er kendetegnet ved karréer med mindre grunde, hvor det er nødvendigt at etablere daginstitutioner i flere etager med udeareal på tag. Dette er fordyrende i forhold til økonomi og mulighederne for at etableringen af funktioner.

På Byggefelt 3.2 er der planlagt at bygge en daginstitution med 10 grupper fordelt på 6 vuggestuegrupper og 4 børnehavegrupper. Der er udarbejdet et ideoplæg, der peger på, at det er nødvendigt at bygge i 4 etager for at få plads til de 10 grupper. Legearealet bliver placeret på terræn samt på bygningens tag.

Projektet tager udgangspunkt i Funktionsprogrammet for Daginstitutioner 2016.

Økonomi

Det samlede anlægsbehov udgør 67,5 mio. kr. Udgiften er sammensat af maksimalprisen på 42 mio. kr. og de stedspecifikke udgifter på 25,5 mio. kr., og prisen pr. gruppe er 6,8 mio. kr. Normalt er det stedspecifikke tillæg i gennemsnit 25 pct. af anlægsudgiften, men i dette projekt er det stedspecifikke tillæg på 38 pct.

De højere stedspecifikke udgifter skyldes hovedsageligt grundens begrænsede areal, som betyder et behov for at bygge i højden. En 10-grupper daginstitution i 4 etager vil have en højere brutto/netto faktor end en daginstitution i én etage, hvilket betyder, at der går flere m² til trapper, gange mm, da der ikke er de samme muligheder for at optimere indretningen og m². Dertil kommer behov for at etablere sikkert legeareal på tag, liggehaller, byggemodning og forsyning mm.

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Etablering af 10 grupper daginstitution byggefelt 3.2 Ørestad	Anlæg		6.190	37.397	23.991		67.578
-							
Udgifter i alt			6.190	37.397	23.991		67.578

Risikovurdering

Ingen kommentarer

Bevillingstekniske oplysninger**Tabel 2 - Anlægsprojekter i ByK-regi:**

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Anlægsudgift (bestillerforvalt.)	BUU	BUU - Anlæg				2.549		2.549	*
Anlægsudgift (ByK)	ØU	ØU - BYK anlæg		5.966	36.071	20.666		62.703	*
Administrationsbidrag (ByK)	ØU	ØU - BYK adm.		206	1.244	713		2.163	*
Bestillerhonorar (bestillerforvalt.)	BUU	BUU - Anlæg		18	82	63		163	*
Anlægsudgifter i alt				6.190	37.397	23.991		67.578	
- Vedligehold						362	362	724	
- Afledt drift									
Afledte serviceudgifter i alt						362	362	724	

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet har været i ejendomsfaglig udtalelse hos ØKF.

Bydel og adresse

- Ørestad Syd (Byggefelt 3.2)

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)						-			
Bispebjerg	-	Indre by	-	Vesterbro/kgs. Enghave	-	Valby	-	Amager Øst	-
Nørrebro	-	Østerbro	-	Brønshøj/Husum	-	Vanløse	-	Amager Vest	X

BUXX – 5 grupper daginstitution i Ørestad Syd

Baggrund

Der er behov for 175 nye dagtilbudsgrupper i 2021, hvoraf 74 mangler på Amager jf. særskilt covernotat om kapacitetsudfordringerne på dagtilbudsområdet. En ny 5 grupper daginstitution i Ørestaden er med til at løse udfordringen på Amager.

I budget 2017 blev der afsat planlægningsmidler til 70 daginstitutioner. Planlægningen af den nye 5 grupper daginstitution i Ørestad Syd er nu gennemført, og der ansøges derfor om en anlægsbevilling i budget 2018.

Indhold

Beslutning

Der skal i Budget 2018 træffes beslutning om afsættelse af anlægsmidler til en 5 grupper daginstitution i Ørestad Syd (byggefelt 1.0).

5 grupper institution i Ørestad Syd (37,5 mio. kr.)

Ørestaden og andre byudviklingsområder er kendetegnet ved karréer med mindre grunde, hvor det er nødvendigt at etablere daginstitutioner i flere etager med udeareal på tag. Dette er fordyrende i forhold til økonomi og mulighederne for etableringen af funktioner.

Oprindeligt var det planen at etablere 6 grupper på grunden, men planlægningsfasen har vist, at det kun er muligt at bygge en daginstitution til 5 grupper fordelt på 3 vuggestuegrupper og 2 børnehavegrupper. Der er udarbejdet et volumenstudie, der peger på, at det er nødvendigt at bygge i 3 etager for at få plads til de 5 grupper. Legearealet på terræn skal desuden suppleres med legeareal på bygningens tag.

Projektet tager udgangspunkt i funktionsprogrammet for daginstitutioner 2016.

Økonomi

Den samlede anlægsudgift er 37,5 mio. kr.. Udgiften er sammensat af maksimalprisen på 21,0 mio. kr. og de stedspecifikke udgifter på 16,5 mio. kr., og prisen pr. gruppe er 7,5 mio. kr. Normalt er det stedspecifikke tillæg i gennemsnit 25 pct. af anlægsudgiften, men i dette projekt er det stedspecifikke tillæg på 44 procent.

De højere stedspecifikke udgifter skyldes hovedsageligt grundens begrænsede areal, som betyder et behov for at bygge i højden. En daginstitution med 5 grupper på 3 etager har en højere brutto/netto faktor end en daginstitution i én etage, hvilket betyder, at der går langt flere m² til trapper, gange mm., da der ikke er de samme muligheder for at optimere indretningen og m². Dertil kommer behov for at etablere sikkert legeareal på tag, liggehaller, byggemodning og forsyning mm.

Samtidig er det dyrere at etablere 5 grupper frem for et større antal grupper, da der jo skal etableres funktioner som personalerum, kontor samt køkken uafhængigt af antallet af grupper.

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Etablering af 5 gruppers daginstitution	Anlæg		6.570	30.396	534		37.500
Udgifter i alt			6.570	30.396	534		37.500

Risikovurdering

Ingen kommentarer.

Bevillingstekniske oplysninger**Tabel 2 - Anlægsprojekter i ByK-regi:**

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Anlægsudgift (bestillerforvalt.)	BUU	BUU - Anlæg		-	1.363			1.363	*
Anlægsudgift (ByK)	ØU	ØU - BYK anlæg		6.343	28.028	515		34.886	*
Administrationsbidrag (ByK)	ØU	ØU - BYK adm.		211	932	17		1.160	*
Bestillerhonorar (bestillerforvalt.)	BUU	BUU - Anlæg		16	73	1		91	*
Anlægsudgifter i alt				6.570	30.396	534		37.500	
- Vedligehold						198	198	396	
- Afledt drift									
Afledte serviceudgifter i alt						198	198	396	

Øvrige tekniske oplysninger

- Budgetnotatet har været i ejendomsfaglig høring hos ØKF.

Bydel og adresse

- Ørestad Syd (Byggefelt 1.0)

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)					
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	Valby	Amager Øst	
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest	X

BUx Tidlig opstart af dagtilbudsgrupper

Baggrund

Der er behov for 175 nye dagtilbudsgrupper i 2021, jf. covernotat om kapacitetsudfordringerne på dagtilbudsområdet. Allerede i 2019 er behov for 63 ekstra grupper, men det er ikke muligt at etablere grupperne tilstrækkeligt hurtigt. For at kunne opretholde pasningsgarantien inden for en afstand af maksimalt 4 km., er der derfor brug for midlertidige løsninger til tidlig opstart af de 63 dagtilbudsgrupper i 2019.

Indhold

87,9 mio. kr. til tidlig opstart af dagtilbudsgrupper i midlertidige løsninger

Der skal træffes beslutning om afsættelse af anlægsmidler for 67,9 mio. kr. til tidlig opstart af 63 dagtilbudsgrupper samt afsættelse af en pulje til stedsspecifikke udgifter for 20 mio. kr. Samlet set skal der dermed afsættes anlægsmidler for 87,9 mio. kr. Dagtilbudsgrupperne forventes primært at starte tidligt op i midlertidige pavilloner i nye byområder.

Indhold

De 63 grupper svarer til behovet, der skal dækkes i 2019. Den tidlige opstart søges til budget 2018, idet der ellers ikke er tilstrækkelig tid til at etablere løsningerne.

Det er i nye byområder, at der bliver behov for at etablere midlertidige løsninger til tidlig opstart af daginstitutioner, idet det er her, hovedparten af befolkningstilvæksten sker. Den tidlige opstart vil hovedsageligt knytte sig til projekter, der søges anlægsmidler til i budget 2018.

Erfaringen viser, at det kan blive vanskeligt at finde egnede grunde til opstilling af pavilloner mv. Tidligere har forvaltning haft følgende håndtag i brug i pressede perioder:

- *Omlægning af eksisterende børnehavekapacitet til vuggestuekapacitet*
- *Midlertidige opnormeringer*
- *Genindførelse af garantigruppekonceptet*
- *Ophævelse af kommunens servicemål med pasning indenfor 4 kilometer*

Hvis det ikke er muligt at finde placering til alle grupperne, eller hvis der ikke afsættes midler i budget 2018 til den tidlige opstart, vil BUF anvende håndtagene ovenfor. I covernotatet om kapacitetsudfordringer på dagtilbudsområdet er håndtagene beskrevet nærmere.

Manglende håndtering af udfordringen kan resultere i brud på pasningsgarantien. Foruden reduceret borgerservice er den administrative følge, at forvaltningen mister lovhjemmel til at opkræve den forhøjede forældrebetaling. Den reducerede forældrebetaling betyder et indtægtstab på godt 9 mio. kr. pr. måned.

De nye permanente dagtilbudsgrupper, der i budget 2018 evt. bliver givet anlægsmidler til, kan først forventes at blive ibrugtaget til 2021. Beslutningen om anlægsmidler til disse grupper kan dermed ikke påvirke behovet for den midlertidige kapacitet.

Det forventes, at BUF vil vende tilbage i budget 2019 med et ønske om tidlig opstart til yderligere 72 grupper for at dække behovet i 2020.

Lokal inddragelse og borgerdialog

Borgere og bruger vil primært blive inddraget i forbindelse med etableringen af den permanente kapacitet og i mindre grad i de midlertidige løsninger til den tidlige opstart

Økonomi

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styringsområde	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Pavilloner til tidlig opstart af 63 dagtilbudsgrupper			50.241	37.681			87.922
Udgifter i alt			50.241	37.681			87.922

Risikovurdering

Der er ikke udpeget lokalisering til pavillonbyggerierne. Der kan forudses vanskeligheder med at finde egnede adresser i behovsområderne. Da det økonomiske overslag er foretaget uden kendskab til placeringerne og antal/størrelse af institutionerne, medfører det en vis usikkerhed.

Bevillingstekniske oplysninger

Midlerne overføres til ByK ved konkrete bestillinger fra BUF.

Honoraret til BUF udgør en større andel end normalt for anlægssager. Det skyldes, at etablering af pavilloner kræver planlægning i BUF. Af BUFs honorar går 161.000 kr. til anlægsfasen og 1,3 mio. kr. til planlægning.

Tabel 2 - Anlægsprojekter i ByK-regi:

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Anlægsudgift (bestillerforvalt.) [⊠]	BUU	Anlæg		2.800	2.100			4.900	*
Anlægsudgift (ByK)	BUU	Anlæg		45.429	34.071			79.500	*
Administrationsbidrag (ByK)	BUU	Anlæg		1.178	883			2.061	*
Bestillerhonorar (bestillerforvalt.)	BUU	Anlæg		835	626			1.461	*
Anlægsudgifter i alt				50.241	37.681			87.922	*

[⊠] Udfyldes kun såfremt der ønskes midler til inventar.

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet har været i ejendomsfaglig høring i ØKF. Igangsætning af løsninger kan ske uden yderligere politisk behandling.

Bydel og adresse

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)							
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	x	Valby	x	Amager Øst	x
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum		Vanløse		Amager Vest	x

Tidligere afsatte midler

<i>(1.000 kr., løbende p/l)</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Budgetaftale 2014							
Overførelssagen 2013-14							
Budgetaftale 2015							
Overførelssagen 2014-15							
Budgetaftale 2016							
Overførelssagen 2015-16							
Budgetaftale 2017							
Overførelssagen 2016-17							
Afsatte midler i alt	0	0	0	0	0	0	0

BUx Finansiering af manglende indtægter fra salg af Baldersgade 24 (fortrolig)

- Fx BU1, BU2 etc. (Ved bilag fx BU1a etc.).

Baggrund

Der er behov for 175 nye dagtilbudsgrupper i 2021, hvoraf de 19 mangler på Nørrebro jf. særskilt covernotat om kapacitetsudfordringer på dagtilbudsområdet. En ny daginstitution med plads til forventeligt 10-11 dagtilbudsgrupper i Baldersgade er med til at løse udfordringen på Nørrebro.

Der er tale om eksisterende kommunalt byggeri på Baldersgade 24, som lige nu benyttes af BIF. I den samlokaliseringsscase af administrative enheder, som Borgerrepræsentationen vedtog sammen med Budget 17, er der imidlertid budgetteret med salg af denne ejendom, hvorfor der skal søges om anlægsmidler til at dække de mistede salgsindtægter. Samtidig søges der servicemidler til at dække reservationsleje af Baldersgade 24 under planlægningsfasen og anlægsfasen af en daginstitution på adressen.

Indhold

Beslutning

Der skal træffes beslutning om at afsætte en anlægsbevilling, der skal erstatte de salgsindtægter, som mistes, hvis lokalerne på Baldersgade 24 anvendes til forventeligt 10-11 daginstitutioner og ikke sælges, som det blev besluttet i den samlokaliseringsscase for administrative enheder, Borgerrepræsentationen vedtog i forbindelse med Budget 17. Der skal samtidig træffes beslutning om at afsætte en servicebevilling, der skal dække reservationsleje af bygningen, indtil den står klar til brug som daginstitution.

Anlægsbevilling til dækning af mistede salgsindtægter vedrørende Baldersgade 24 (46,7 mio. kr.)

Behovsprognosen for 2017 viser, at befolkningstilvæksten særligt på skole- og dagtilbudsområdet medfører store kapacitetsmæssige udfordringer på kort såvel som lang sigt – blandt andet på Nørrebro. Der er af samme årsag i tidligere budgetter givet planlægningsbevilling til yderligere daginstitutioner i Baldersgade på Nørrebro.

Der har i en længere periode pågået forhandlinger om leje af lokaler på en alternativ adresse i Baldersgade. Det har dog ikke vist sig muligt at indgå en aftale om denne lokalitet, hvorfor bygningsmassen i de kommunale bygninger på Baldersgade 24 ønskes anvendt.

Der er derfor behov for at disponere midler, der kan dække de salgsindtægter, som mistes, hvis ejendommen benyttes til nye daginstitutioner og ikke sælges, som tidligere besluttet. I Budget 17 er indtægterne for det samlede salg af bygninger i forbindelse med samlokaliseringsscasen *Sammen om kvadratmeterne* disponeret i budgetaftalen.

Lokalerne anvendes for nuværende af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, men som en del af samlingen af administrative enheder forlader BIF ejendommen i løbet af tredje kvartal 2018.

Skulle anlægsbevillingen blive godkendt i Budget 18, vil planlægningsfasen til den nødvendige ombygning blive iværksat, og der vil efterfølgende blive søgt om anlægsmidler til ombygningen – forventeligt i Budget 20 eller Overførselssagen 18/19. Hvis der afsættes midler til planlagt vedligeholdelse i budget 18, vil disse midler kunne bidrage til dele af renoveringen. Hvilke opgaver der kan finansieres af planlagt vedligeholdelse afdækkes i planlægningsfasen.

Det forventes, at der kan etableres 10-11 daginstitutionsgrupper, men det forudsætter en aftale med naboejendommen (beboelsesejendom) om, at en del af gårdarealet kan bruges som legeplads for en ny daginstitution. Hvis der ikke kan opnås en aftale, er der kun plads til 6 grupper.

Lokal inddragelse og borgerdialog

Lokal inddragelse har ikke været relevant i processen hidtil, men områdeledelsen for Nørrebro – Bispebjerg og andre relevante aktører vil blive inddraget i processen fremadrettet, når Baldersgade 24 indrettes til daginstitutionsgrupper.

Økonomi

De samlede udgifter fordeler sig på følgende måde.

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2018	2019	2020	2021	I alt
Bevilling til dækning af mistede salgsindtægter allerede disponeret i Budget 17	Anlæg	46.700				46.700
Udgifter i alt		46.700				46.700

Risikovurdering

Der vurderes ikke at være risici i forbindelse med sagen.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2 - Øvrige anlægsprojekter:

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Anlægsudgift								
- Bevilling til dækning af mistede salgsindtægter allerede disponeret i Budget 17	ØU	KEjd, Anlæg	46.700				46.700	
Anlægsudgifter i alt			46.700				46.700	

Bydel og adresse

Baldersgade 24, 2200 København N

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)							
Bispebjerg		Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave		Valby	Amager Øst	
Nørrebro	X	Østerbro	Brønshøj/Husum		Vanløse	Amager Vest	

BUx Planlægningsmidler til daginstitutionsgrupper

Baggrund

Der er behov for 572 nye dagtilbudsgrupper i 2031, jf. særskilt covernotat om kapacitetsudfordringerne på dagtilbudsområdet. På kort sigt er der ligeledes et stort behov, og i 2022 er der brug for at kunne tage 242 nye daginstitutionsgrupper i brug. Ibrugtagning af alle grupperne i 2022 kræver bl.a., at der afsættes midler til planlægningsfaser i budget 2018.

Indhold

Der søges om planlægningsmidler, så den konkrete planlægning af de daginstitutionsgrupper, der skal stå færdige i 2022, kan påbegynde.

3,7 mio. kr. til planlægning af 22 dagtilbudsgrupper

Der skal træffes beslutning om afsættelse af planlægningsmidler for i alt 3,7 mio. kr. til planlægning af 22 grupper, der skal sikre, at pasningsgarantien kan opretholdes i 2022. Antallet af grupper, der skal planlægges, er relativt lavt fordi størstedelen af de fremsatte anlægsønsker til budget 2018 vedrører nøglefærdige byggerier, der ikke kræver anvendelse af tidligere planlægningsmidler.

I 2022 er der brug for 242 nye dagtilbudsgrupper ift. nuværende kapacitet og vedtagne udvidelser. Hvis det i budget 2018 besluttes at afsætte anlægsmidler til alle 110 grupper, der søges anlægsmidler til, er der et restbehov i 2022 på 132 grupper. Disse 132 grupper skal planlægges, så der kan fremsættes anlægsønsker i kommende budgetter.

Da Byggeri København har planlægningsmidler til 110 grupper fra tidligere budgetter, der på nuværende tidspunkt ikke er omsat til anlægsønsker (inkl. budget 2018), mangler der bevilling til planlægning af yderligere 22 grupper.

Planlægning af nye daginstitutioner vil ske i hele byen, men en væsentlig del af midlerne vil blive anvendt til planlægning af ny kapacitet i nye byområder.

Lokal inddragelse og borgerdialog

For nye daginstitutioner, der ikke er i tidlig opstart og endnu ikke er tilknyttet en klynge, er der ingen eksisterende brugere, der kan inddrages i planlægningsfasen. BUF vil i de tilfælde været repræsenteret i Byggeudvalget med pædagogiske og tekniske kompetencer.

Planlægning af kapacitetsudvidelser til eksisterende institutioner eller institutioner i tidlig opstart vil ske med inddragelse af borgere og brugere.

Økonomi

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Planlægningsmidler til 22 grupper	ANLÆG		3.696				3.696
Udgifter i alt			3.696				3.696

Hvis der afsættes midler til planlægning af 22 grupper, vil der i senere budgetter blive fremsat anlægsønsker til projekter, der er blevet planlagt for midlerne.

Risikovurdering

Da der ansøges om en pulje til et antal ubestemte projekter, er der risiko for, at puljen er for lille til at sikre alle planlægningsager.

Bevillingstekniske oplysninger

Midlerne overføres til ByK ved konkrete bestillinger fra BUF

Tabel 2 - Anlægsprojekter i ByK-regi:

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Planlægningsbevilling (ByK)	BUU	Anlæg		3.080				3.080	*
Administrationsbidrag (ByK)	BUU	Anlæg		308				308	*
Bestillerhonorar (bestillerforvalt.)	BUU	Anlæg		308				308	*
Anlægsudgifter i alt				3.696				3.696	*

Øvrige tekniske oplysninger

Budgetnotatet har været i ejendomsfaglig høring i ØKF. Det kan igangsættes uden yderligere udvalgsbehandling.

Bydel og adresse

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her)						x
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/kgs. Enghave	Valby	Amager Øst		
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest		

Tidligere afsatte midler

(1.000 kr., løbende p/l)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Budgetaftale 2014							
Overførselssagen 2013-14							
Budgetaftale 2015							
Overførselssagen 2014-15							
Budgetaftale 2016					8.100		
Overførselssagen 2015-16							
Budgetaftale 2017						11.000	
Overførselssagen 2016-17							
Afsatte midler i alt					8.100	11.000	

BUx Afhjælpende foranstaltninger og ekstraarbejder på skole- og fritids- og dagtilbudsområdet

Baggrund

Det er ikke muligt præcist at forudsige forældrenes søgemønstre og byens demografiske udvikling. Det medfører hvert år et uforudset behov for ekstra kapacitet på konkrete skoler og fritidshjem, hvor der indskrives flere børn, end der er kapacitet til, og på daginstitutioner som har brug for at blive opnormeret eller ombygget. For at kunne overholde gældende lovgivning på området kræver det hurtig etablering af midlertidige løsninger. Desuden opstår der jævnligt behov for at udføre mindre ekstraarbejder i forbindelse med igangværende eller afsluttede anlægssager. Budgetønsket er årligt tilbagevendende og med til at sikre en mere smidig udvikling i byen.

Indhold

Dette budgetnotat omhandler afsættelse af midler til afhjælpende foranstaltninger og ekstraarbejder på skoler, fritidshjem og daginstitutioner.

17,5 mio. kr. til mindre udvidelsesprojekter på skoler, fritids- og daginstitutioner

Der skal træffes beslutning om afsættelse af anlægsmidler for 17,5 mio. kr. til mindre udvidelsesprojekter på skoler, fritidshjem og daginstitutioner, der har akutte kapacitetsudfordringer, som ikke har været forudset. Midlerne anvendes desuden til mindre ekstraarbejder forbindelse med igangværende eller afsluttede anlægssager. Ekstraarbejderne er typisk nødvendige for at få skolen eller institutionen til at fungere på en hensigtsmæssig måde.

Anvendelse

BUF har fået bevilliget midler til kapacitetsafhjælpende formål og ekstraarbejder i en lang årrække. En del af puljens midler i 2017 er eksempelvis anvendt til afhjælpning af påbud fra Arbejdstilsynet på en daginstitution på Grækenlandsvej, etableringen af yderligere ventilation ifm. opnormering i daginstitution i Dannebrogsgade, opnormering med 55 fritidsklubpladser i Guldbergsgade samt etablering af 2 midlertidige basislokaler på Ørestad Skole. Samlet set er der tale om foranstaltninger, som er afgørende for, at skolerne og institutionerne kan fungere, og at kommunen kan leve op til gældende lovgivning på området.

I budget 2017 blev der tildelt 17,2 mio. kr. til puljen med samme formål. Det er forvaltningens vurdering, at det kommende års behov for kapacitetsafhjælpning og ekstraarbejder er af samme omfang som de seneste år. Erfaringsmæssigt vil det betyde, at der skal afsættes et tilsvarende beløb i budget 2018 for at kunne dække det forventede kapacitetsbehov tilstrækkeligt. Puljen fra 2017 fremskrives med 1,8 pct., hvormed der til budget 2018 er behov for at afsætte 17,5 mio. kr. Det forventes, at hele beløbet bliver brugt i 2018.

Såfremt midlerne ikke afsættes, vil det betyde, at børnene nogle steder i byen vil skulle være på mindre plads eller midlertidigt rykkes til andre enheder. Det skyldes, at det kun i begrænset omfang vil være muligt at løse uventede kapacitetsproblemer, som ikke udspringer af en eksisterende anlægssag.

Lokal inddragelse og borgerdialog

Anvendelse af midlerne sker ved inddragelse af brugerne, skoler, fritids- og daginstitutioner.

Økonomi

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2018 p/l)	Styrings- område	2017	2018	2019	2020	2021	I alt
Afhjælpende foranstaltninger og ekstraarbejder	ANLÆG		17.500				17.500
Udgifter i alt			17.500				17.500

Risikovurdering

Der vurderes at være lav risiko for, at midlerne ikke er tilstrækkelige til det behov, der måtte opstå.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2 - Øvrige anlægsprojekter:

Anlæg (1.000 kr. – 2018 p/l)	Udvalg	Bevilling	2017	2018	2019	2020	2021	I alt	*
Anlægsudgift	BUU	ANLÆG		17.500					*
Anlægsudgifter i alt				17.500					*

Øvrige tekniske oplysninger

Tidligere afsatte midler

(1.000 kr., løbende p/l)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Budgetaftale 2014			18.300				
Overførselssagen 2013-14							
Budgetaftale 2015				18.600			
Overførselssagen 2014-15							
Budgetaftale 2016					16.900		
Overførselssagen 2015-16							
Budgetaftale 2017						17.200	
Overførselssagen 2016-17							
Afsatte midler i alt			18.300	18.600	16.900	17.200	